

Responsibility in Business : Issues and Problems, Blair J. Kolasa. Englewood Cliffs, N. J.: Prentice - Hall , Inc., 1972. Pp. 148.

ความรับผิดชอบของนักธุรกิจต่อสังคมภายนอก นอกเหนือจากการคำนึงถึงผลกำไรในกิจการท้าให้เพิ่มความจำเป็นและวิวัฒนาการมาจนเป็นที่ยอมรับกันมากขึ้น ในวงการอุตสาหกรรมและธุรกิจในปัจจุบัน ความสำคัญของความรับผิดชอบต่อสังคมภายนอกได้เพิ่มขึ้นหากล้าดับและมากขึ้นทุกขณะ

ผู้วิจารณ์มีความสนใจในเรื่องความคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบของนักธุรกิจต่อสังคมภายนอกอยู่มาก และเชื่อว่าหนังสือเล่มนี้คงเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน ที่รวมทั้ง นักศึกษา อาจารย์ และนักธุรกิจ บ้างไม่นักก็น้อย ผู้วิจารณ์หนังสือเล่มนี้ ไว้โดยย่อ ๆ ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นนี้

Kolasa ได้กล่าวถึงวิธีการซึ่งนักธุรกิจควรจะใช้ในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เกี่ยวกับการตัดสินใจซึ่งเขาต้องประสบเป็นประจำ ในการเขียนหนังสือเล่มนี้ ผู้เขียนได้พยายามหลีกเลี่ยงที่จะใช้คำอธิบายซึ่งไม่สามารถอธิบายได้ในด้านวิชาการจนเกินควร แต่เขากล่าวถึงความพยายามที่จะเรียกว่องให้ผู้อ่านสนใจโดยการใช้เหตุการณ์ที่แท้จริงเป็นหลัก เพื่อที่จะกระตุ้นให้ผู้อ่านได้มีโอกาสใช้สมคบคัญญาแก้ปัญหาจากเหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นจริง ๆ ผู้เขียนจึงใช้วิธีนำปัญหาปัจจุบันมาพิจารณา มากกว่าที่จะพูดถึงเหตุการณ์ในอดีต

ในหนังสือเล่มนี้ Kolasa เริ่มทันทีด้วยการอธิบายถึงความหมายที่แท้จริงของ Social Responsibility คำว่า Social Responsibility มีความหมายแตกต่างกันหลายอย่างระหว่างผู้ที่ใช้แต่ละคน อย่างไรก็ตามเพื่อความประสงค์ในการพิจารณาและพูดถึง Concept ข้อนี้ ผู้เขียนได้ Define คำว่า Responsibility ไว้สองอย่างคือ

1. The state of being responsible, answerable, or accountable
2. Ethics. The Status of personality considered as capable of responding to the obligations established by moral law or by ethical principles and ideals.

คำจำกัดความทั้งสองนี้มีความสำคัญต่อผู้นำ ในการบริหารธุรกิจอย่างมาก แต่หนังสือเล่มนี้ Kolasa ผู้นำไปในทาง Ethics มากกว่า แต่คือในทางที่คำนิยามทั้งสองนี้ก็เป็นสิ่งที่ไม่สามารถแยกจากกันได้ในทางปฏิบัติ

ในกิจการธุรกิจและอุตสาหกรรมได้เห็นความสำคัญของ Social Responsibility มากขึ้น ตามลำดับ นักธุรกิจจำเป็นต้องเรียนรู้และยอมรับความผิดชอบอันใหม่นี้จากโลกภายนอกมากขึ้น และต้องหาวิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของสังคมและสิ่งแวดล้อมหน้าประการด้วย

อย่างไรก็ตามการนำ Social Responsibility มาใช้ในการธุรกิจก็ได้ถูกนักธุรกิจบางคน วิพากษ์วิจารณ์ เพราะนักธุรกิจพากันมีความเห็นว่า Social Responsibility ควรจะแยกจาก Primary Responsibility ของผู้ถือหุ้นส่วนขององค์กรธุรกิจนั้น ๆ

ในหนังสือเล่มนี้ Kolasa ย้ำว่ากฎเกณฑ์ซึ่งควบคุมการปฏิบัติของสังคมเกิดขึ้นโดยหลักของการศึกษา จรรยา วัฒนธรรมและ Ideological Group ซึ่งส่งผลให้มีเป็นเครื่องกำหนดเกี่ยวกับ Social Responsibility และเป็นการส่งเสริม “Public interest” หรือ “Common Good” ทั้งยัง

ในบทที่ 2 ผู้เขียนได้พูดถึง Motivation โดยพูดถึงความแตกต่างในแนวความคิด เห็นของคนรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ ผู้วิจารณ์เห็นเดียวกับผู้เขียนว่าแนวความคิดของคนเกิดสองรุ่น ต่างก็มีส่วนใหญ่ท้องอยู่และผู้ที่ตัดสินใจที่ตีความว่า Input ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ในระดับความสามารถจำกัดเพื่อที่จะทำให้การตัดสินใจในการแก้ปัญหาของเขามีเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพ

ในการพูดถึง Motivation ผู้เขียนได้อธิบายไปในรูปของ Power, pleasure and pain ในขณะที่การพิจารณาตัดสินของผลที่เกี่ยวข้อง และ สิ่งแวดล้อม ให้คุณหลายกรณีรวมทั้งการพิจารณาที่ตัวบุคคลแต่ละบุคคลสามารถฐานะและความหลักของสิ่งที่บุคคลนั้น ๆ ให้ทำสำเร็จส่วนตัวไป

ในการพูดถึงปัญหาปัจจุบันหรือ “The now issues” ผู้เขียนได้มุ่งความสนใจไปในปัญหาต่าง ๆ ในปัจจุบันซึ่งรวมถึง evidence ที่นำเสนอที่ช่วยให้การทำงานให้เสร็จลุล่วงทันท่วงที ในบทนี้ Kolasa ได้นำเสนอความต้องการทั้งทาง Psychological และ Physical ของเหล่านักบุคคล หรือกลุ่มของบุคคลในขั้นพื้นฐาน ผู้เขียนย้ำว่าสิทธิส่วนบุคคลเป็น factors ที่สนับสนุน fundamental right of existence.

ผู้วิจารณ์เห็นทิวทัศน์ Kolasa ที่ว่า Freedom, privacy และ equality เป็นรากฐานของความต้องการของมนุษย์เรา ในบทนี้ผู้เขียนได้ย้ำถึงสิทธิส่วนบุคคล ว่าหากฐานที่สำคัญที่สุดของมนุษย์ก็คือสิทธิที่ต้องเนื่องกันของเขาที่จะดำรงความเป็นมนุษย์อยู่ได้ การคำนึงไว้ซึ่งสิทธิส่วนบุคคลและสิทธิของความเป็นตัวของตัวเอง (privacy) ของบุคคลนั้นหรือความคิดเห็นนั้น

เป็นหลักเกี่ยงค์ที่กระตุ้นให้เกิด Violation ของมนุษย์ สิ่งสำคัญที่สุดซึ่งผู้เขียนเน้นมากก็คือว่า Privacy เป็นรากฐานสำคัญยิ่งของ Democratic society ซึ่งผู้วิชาณเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง ยังไประกว่านั้น Privacy ยังเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับการก่อตั้ง organization ด้วย การขาด Privacy อาจจะเป็นอันตรายอย่างมากต่อ Organization Autonomy เช่นเดียวกับการขาด Privacy ของ Individuals

ในการพูดถึง Corporation ผู้เขียนแสดงความเห็นว่า Corporation ซึ่งเกิดขึ้นจากการรวมกำลังกันของบุคคลหลายฝ่าย ไม่เพียงแต่จะต้องมีความสามารถในการที่จะทำให้บุคคลแต่ละคนและกลุ่มของบุคคลเป็นที่พอใจเท่านั้น แต่ยังต้องมีความสามารถที่จะควบคุมอย่างดีด้วย ยังไประกว่านั้นในการรับผิดชอบของ “Bigness” จะต้องมีการพิจารณาวิธีการและกฎเกณฑ์ของ Check and Balances ในการดำเนินงานของเอกชนเข้าเดียวกับการทำหน้างานขององค์การของรัฐบาลด้วย สิ่งที่สำคัญยิ่งที่ผู้เขียนเน้นอย่างมากก็คือความรับผิดชอบของ Corporation ทางค้านสังคมก่อชุมชนในฐานะที่ Corporation เปรียบเสมือนบุคคลทางกฎหมาย ความรับผิดชอบของ Corporation ต่อชุมชนจึงเทียบเท่ากับบุคคลธรรมชาติ และบางที่อาจจะมากกว่าบุคคลธรรมชาติเสียด้วยซ้ำไปทั้งๆ ที่ Corporation เป็นบุคคลซึ่งมีอำนาจมากกว่าบุคคลธรรมชาติ

เดียวกับเรื่องความรับผิดชอบของ Corporation นี้มีสิ่งที่ค้านเกิดขึ้นในทำนองที่ว่า Corporation ไม่ควรจะมีบทบาทในทางนี้ ผู้คัดค้านส่วนมากใช้เหตุผลในทางปฏิบัติและทางปรัชญาเป็นข้ออ้าง ตามหลักกฎหมายข้อหนึ่งก็คือว่าทรัพย์สินของ Corporation เป็นของผู้ถือหุ้นทั้งนั้นจึงไม่สามารถที่จะแยกจ่ายเงินออกหนีออกจากเงที่สำคัญของกิจกรรม

ในบทสุดท้าย “The Environment” ผู้เขียนได้มุ่งความสนใจในกิจกรรมของสังคมส่วนใหญ่ซึ่งเกิดขึ้นในเรื่องนี้ ตัวอย่างปัญหาที่สำคัญๆ ซึ่งยังเป็นภาระอยู่เช่น ไครเป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับต้านการเงินและการบริหารในเรื่องเกี่ยวกับ Air Pollution หรือเรื่องความบริสุทธิ์ของน้ำและอากาศ

ในสังคมที่เรารักษายอยู่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับสิ่งเหล่านี้ได้รับการพิจารณาอย่างละเอียดในหนังสือเล่มนี้ เพราะโดยทั่วไปแล้วความรับผิดชอบในสิ่งเหล่านี้ไม่มีกฎหมายระบุชัดเจนว่าไครเป็นผู้รับผิดชอบ โดยปกติแล้วบุคคลและประชาชนมักจะหลีกเลี่ยงและมักจะถ่ายทอดความรับผิดชอบไปยังผู้อื่น จึงทำให้ปัญหาของ การรับผิดชอบในทางสังคมเพิ่มขึ้นตลอดเวลา

สรุปแล้วหนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือที่สนใจและน่าอ่าน ผู้เขียนได้พยายามที่จะแสดงถึงการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าซึ่งผู้บริหารธุรกิจต้องประสบเกี่ยวกับการตัดสินใจประจำวันในองค์กรธุรกิจ ซึ่งเข้าประจำอยู่ ผู้เขียนได้พยายามหลีกเลี่ยงการใช้คำพูดและศัพท์ซึ่งจะหนักไปในท่านวิชาการงานเกินควร ตรงกันข้าม ผู้เขียนได้ช่วยให้ผู้อ่านได้มองถึงเหตุการณ์ที่แท้จริงเพื่อที่จะได้เชื่อมโยงกับการแก้ปัญหาที่แท้จริงได้

ผู้เขียนได้ใช้วิธีดังกล่าวที่ทาง ๆ เกี่ยวกับปัญหาซึ่งคิดว่าผู้อ่านจะได้มีโอกาสได้เผชิญบัญญาเหล่านี้จริง ๆ แทนที่จะใช้ Case เก่า ๆ ที่ยืดเยื้อ ผู้วิจารณ์เองเชื่อว่าหนังสือเล่มนี้คงจะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านได้มากที่สุดโดยเฉพาะเกี่ยวกับด้านการฝึกฝน เกี่ยวกับการตัดสินใจประจำวัน และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

สุกิน พัฒนา

คณะบริหารธุรกิจ

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์